

Zgodaj naj se vtisne otrokom veliko spoštovanje do skrivnosti svete vere, katera je vsem kristijanom potrebna in se otrokom lahko dopové. Radi verjamejo, ako se jim dopové, da veliko tega ne morejo zapopasti, kar pa je vendar le gotovo in resnično.

Zgodaj naj se v njih serca vlijo posebno spoštovanje do božje be-sede, do svetega evangelija. Od svetega pisma jim pripovedujmo, da je to pismo, katero je Bog poslal ljudem svojim otrokom, da bi jim vse bolj razložil, kako da morajo biti dobri in se zveličati. Povejmo jim, sveti evangelj je prava knjiga kristijanov, v katerem stoji zapisano, kaj je sin božji delal, učil in terpel — in tudi obljudil.

Posebno pa glejmo na to, da se bodo otroci v cerkvi spodobno in lepo obnašali. Ako jim božja hiša ni častitljiv kraj, jim tudi ne bo častitljivo, kar bodo notri slišali in videli.

Ni dosti, da verske resnice kar razlagamo, marveč vcepimo jih otrokom v serce in voljo.

Verske resnice so vzvišene; nekatere serce s strahom napolnujejo, ker so resnobne, nekatere so vesele in serce z upom navdajajo, to naj se pa posebno povdarja pri nauku; ter vprašajmo otroke, kako bi ravnali, ko bi te resnice prav prevdarili; kedaj in ob katerih prilikah naj se posebno spominjajo teh resnic!

Tako se bo zgodilo, da se spoznana kerščanska resnica spremeni v meso in kri, in postane tako krepka, da goji sveta čutila in spodbuja v kerščansko delovanje.

Družina podlaga nравnosti.

V predkerščanski dobi je seme hudobije tako bujno pognalo, da je skoraj vse nравno življenje zadušilo, in spridenje je občno postalo; kerščanska vera ima pa ravno ta pglavitni namen, da se seme vsejano po milosti božji razširja in zatira in zadržuje nравno spridenje; tedaj vidimo, da je tirjatev po zboljšanju nравnega življenja v tako tesni zvezi s kerščanstvom, da se to dvoje ne more ločiti eno od družega, kajti dokler po grehu popačena narava to svoje zahteva, dotlej mora tudi kerščanstvo temu nasproti delati, tim bolj v tem času, ko občno nравno spridenje hoče podkopati podlago kerščanstva in naskakuje kerščansko terdnjavo, in hudobno seme tudi na kerščanskih tleh bujno zeleni in plod rodi.

Reformacija 16. stoletja nam je tega živ dokaz, da se tudi taka preuredba, kedar je v resnici nazoča, ne dá odverniti, a verska preuredba namesto da bi človeka vstvarjenega po božji podobi prenovila, ka-

kor zahteva kerščanstvo, ga je še le popolnoma pokazila in iz lepega človeškega naličja spako naredila.

Nalog npravna spridenje odpraviti pri glavi in udih, ostane tedaj zopet cerkvi, katera edina hrani kerščanstvo; kolikor je v njeni moči, je to izpeljala in tudi nikdar ne preneha, napeljevati človeka v krepostno in npravno življenje.

Zboljšanje npravnega življenja je dan danes toliko bolj potrebno, ker boljši časi bodo nastopili, kedar se zboljša npravno življenje in po boljših časih vendar vsi toliko zdihujemo, kajti hudobni duh časa krepko in mogočno razprostira svoja krila; dober duh pa pojemlje, kakor da bi starosti hiral, in se ne upa kvišku povzdigniti, ter enak mlademu orlu skriva se v gnejzdo.

Zboljšanje npravnega življenja mora se pa pri korenini začeti, pri korenini moramo spridenje odverniti in zato moramo skerbeti, da se hudobno seme v kali zaduší. Od tega zavisi blagor in gorjè človeški družbi v sedanjosti in prihodnosti, to je pglavitni pogoj za resnični napredek človeštva v tem smislu, kakor ga kerščanstvo tirja. Korenina človeške družbe je pa družina.

Kdor tedaj resnično misli na blagor človeštva, ta naj se ozira na to podlago človeštva, kajti kača, katera je Herakleja v zibeli hotela zadušiti, še tudi sedaj zibeli človečanstva ni zapustila.

In ker je družina podlaga socialnega življenja, je z redom in razpadom v družini tudi npravnost in spridenje v družini v tesni zvezi. Zgodovina nam to najboljše spričuje. Svétna in svetopisemska zgodovina nam kaže, da je človek vstvarjen v presrečnem stanu po radovoljni nepokorščini od Boga se ločil, pa se tudi čedalje bolj npravno spridil, da je seme hudobije po vesoljnem svetu bujno rastlo in da je postava hudobije povsod vladala.

In ta postava odpada in propada se je naj poprej pokazala v družini. Že Adamov pervorojenec Kajn je vezí družinskega življenja tako divje in neusmiljeno raztergal in prvo družino v nesrečo pripravil. Spređ obličja Gospodovega je bežal od kraja miru, katerega je bil oskrnil, in siloviti mož je v daljini osnoval novo družino, katere glava je bil. Podedval se je njegov duh v njegovi rodovini; namest npravne edinosti vladala je nenaravna razpertia, in bolj ko se je množil njegov zarod, bolj je vladala samavoljnost, in že peti v njegovom rodu, Lameh, je vzel dve ženi, in je tako izgled prihodnjim časom v razruštev edinosti, katero je Bog v družini postavil. Adamov tretji sin Set je ohranil npravno življenje v svojem zarodu toliko časa, dokler se njegovi potomci „otroci božji“ niso pomešali z otroci tega sveta, kar je prineslo razdvoj v družini, in je nastalo občno spridenje, tako, da se je Bog, po človeški govorjeno, kesal, da je človeka vstvaril.

Potem, ko je нравno mrtvo in sprideno človeštvo pokopano bilo v vodah občnega potopa in se na grobu starega človeštva novo razvilo, je bilo zopet zlobno obnašanje v družini Noetovi, ko je Kam prelomil spoštovanje do svojega očeta, začetek spridenja in propada njegovih potomcev do tiste stopnje, katere sv. pismo samo omenja, posvetna zgodovina pa dovolj spričuje, kedar se ozira na djanje Kamitov. Ko je bil Abraham poklican, postati oče novemu zarodu, je mogel zapustiti očetovo hišo, in ko je njemu obljubljen sin Izak še deček bil, je mogel odpraviti iz hiše Izmaela, kateri je Izaku kljuboval. In ko so njegovi potomci vzrastli v izvoljeno ljudstvo božje, je bilo нравno življenje pri vsi njihovi terdovratnosti vendar le nedotakljivo, dokler niso v poznejših časih začeli zakone razločevati; odsihmal pa je ljudstvo prihajalo čedalje slabeje.

Pojmo pa od svetopisemske zgodovine k posvetni. Pravljica od zlate dobe ohranjuje spomin na prvotni stan človeka.

Zgodovina nam pové, kako globoko je človeštvo zabredlo, ko je bilo prepuščeno v nravnem življenji samo sebi. Na koncu predkerščanske dobe govori pesnik v zasoljenih besedah: „Sedaj so zares zlati časi, zlatu se skazuje naj več časti, za denar je vse na prodaj, pravica pa tudi nravnost“. Kakošno pa je bilo družinsko življenje, ko je nravnost tako propala?

Naj starejša država, katere začetek sega v Noetove čase, je bila kitajska; otroška hvaležnost in spoštovanje do staršev je vrvnala družinsko življenje, in starost so tako visoko spoštovali, da še to kristijanje občudujemo; to pa je tudi ohranilo splošno nravnost v tako srečnem položaju, da ne najdemo le posamezna krepostna djanja, ampak ljudstvo sploh čišla in spoštuje nravnost, kakoršne pri omikanih ljudstvih starega veka zastonj iščemo. — Tukaj tedaj, t. j. na Kitajskem, kjer nravnost ni imela druge podstave in druge naslombe, se posebno vidi, koliko v občno nravnost ljudstev pripomore nravni red v družinah.

V prednji in srednji Aziji pa vidimo vzdigovati se kraljestvo za kraljestvom; samovoljnost moževa v družini je bila tudi prenesena na državno obliko; samovlastno oblast vladarjeva ni poznala več mej pohotnosti in nravnega reda v družini; otrok v hiši je bila malovredna stvar, od nasprotnih dolžnosti in pravic ni bilo ne duha ne sluha, in ko je bila tako družina popolnoma razjedena, je nasledavalo iz tega, da se je zgrudila država za država, ker podstave so bile vse trohnele in le vnanja sila jih je nekoliko časa skupaj držala, dokler jim je poslednja ura bila; vsaki tempelj brez vere, naj bo velikanski kakor hoče, razruši se; razvaline solnčnega tempelja v Heliopolu so res grobni kamni in znamenje, kam pripelje vnanja velikost brez notranje vrednosti.

Ako se obrnemo, v Afriko vidimo tam ljudstva raztrosene kakor svišec v puščavi; bujna narava se mnogo kje boruje s smertjo in prebi-

valce teh krajev zadeva vse gorje nesrečne zemlje; namesto zakonskih žen pa vidimo tam le uboge sužnje, in namesto vravnane družinskega življenja pa hiše sužnjih, v katerih ne vlada več pravica; ljudstva so postala truma sužnikov, gredó ljudi lovit, jih prodajajo po somnjih, v barke nakladajo, kakor blago; palače v Dahomaj, Benin i. dr. so okinčane z človeškimi glavami. Kar je družina v malem, to je tudi država v večjem, kar zadeva pravno življenje.

(Prih. dalje.)

Metelko

v

slovenskem slovstvu.

46. Tiho je živel Metelko v pokoju, spoštovan kar človek in kar duhoven. Po mnogoletnem učiteljstvu in po knjigah, vzlasti po slovnici svoji je zaslovel, da ga je obiskal marsikteri književnik slovanski. Radostno nam je pravil še v šoli, kako sta goričevala Metelko pa Rus Viktor Grigorovič, profesor Kazanski, kadar je l. 1844 potovaje skozi Ljubljano pripovedoval mu marsikaj zanimivega iz Soluna, od Atoškega gorovja itd.

Poprej že l. 1841 sta ga obiskala ruska učenjaka Izmail Sreznevskij in Peter Preis, profesorja v Petrogradu. Berž ko ne naprošena sta v Cirilici zapisala mu nektere besedice v spominek. — Sreznevskij na pr. 17. aprilja: „Ščastlivü (srečen), kto znalü soediti ljubovi kü narodnosti sü ljuboviju kü narodu, kto znalü i svoj narodü ljubiti, i uvažati (čislati) drugihü svobodu.“ — Preis pa 28. aprilja: „Vremę i blagoděteli i vragü narodovü. Blagoděteli — kogda oni moguče vyražavajutü ponętie (po moči izrazujejo misel) o sebë vü sozdanijahü nauki i iskustva (v delih vede in umetnije); i vragü — kogda narodü terjaetü dovërie (zgubi zaupanje) kü samomu sebë, kü svoëi slavë i silë (móči). Duhü novoj žizni, pronikajuščij (prešinjajoč) plemena Slavjanskija — čëmü dalëe, tëmü glubže — kosnulşę (dotaknil se, prešnil je) i Horutanü: vperedü, čada (naprej, deca) Kirilla i Methodija!“ — L. 1860 mu je izverstni pisatelj Ivan Aksakov, nekdanj vrednik slovanskega Parusa v Moskvi, 5. junja na listek cirilski začerkal besede: „Toliko (le) soznanie načalü narodnosti možetü spasti (ohraniti) narodnosti.“ —

S takimi možmi je rad govoril Metelko o Cirilici, ker potem je beseda sama po sebi nanekoliko ali Metelčico. — Menda po-